

ORIGENS I CONSOLIDACIÓ DEL CATALANISME 1833-1901

Ramon Castell. ies Júlia Minguell

PERSISTÈNCIA IDENTITAT CATALANA

Decret de Nova Planta (1701-1719).
Derogació estructura política i
coadministrativa de l'antiga Corona
d'Aragó. s. XIX, retrocés del català.

**Desaparició com a llengua administrativa i
de cultura** (cap presència òrgans de
govern, ensenyament, vida oficial
eclesiàstica, ni elits culturals i polítics
del Principat). Abandonament ús públic i de
comunicació escrita.

**Ús del català, llengua de parla quotidiana
majoria de la població,** llengua escrita de
base popular (cançons, romanços
tradicionals, llibres i entreteniment
populars).

**Manteniment de tradicions i costums
pròpies,** consciència particular dintre
monarquia espanyola.

LA RENAIXENÇA

Moviment de recuperació de la llengua i cultura catalanes.

Renaixença literària i cultural.

Renaixença, moviment cultural iniciat a CAT dècada 1830, reivindicació ús públic i cultural de la llengua catalana (Aribau, Rubió i Ors). Reivindicació català com a llengua culta. Promoció Jocs florals (difusió llengua i literatura catalanes), ús de un català antic allunyat de la parla del carrer (elitisme).

Renaixença popular.

Moviment cultural popular, defensa utilització català parlat, tradició literatura i teatre populars (temes quotidians). Enfrontament català plebeu / català culte (crítica llengua formes medievals, arcaica, carrinclona, paraules incomprensibles i formes artificioses). Autors: A. Clavé, A. Terradas i F. Soler (Pitarra).

1870's confluència dues corrents,

popularitat Jocs Florals, difusió llengua catalana. Autors: A. Guimerà i J. Verdaguer. Publicacions en català difusió de la llengua en l'espai públic: **Renaixensa**, **Diari Català**, **La tramuntana**, **La campana de Gràcia** i **L'Esquella de la Torratxa**.

INICIS CATALANISME POLÍTIC. ORÍGENS.

ARREL PROGRESSISTA.

1. Crítica al centralisme.

Definició Estat Espanyol de l'estat liberal, nació única, corts i monarquia dipositàries sobirania nacional. Model organització estatal: centralisme polític, econòmic, administratiu, jurídic i militar.

Crítiques a aquest model (regnat Isabel II), progressisme català, majors atribucions ajuntaments i diputacions.

Moviments populars:

Bullangues 1835-43, mostra oposició al centralisme.

Jamància (1843 BCN) fort contingut anticentralista, federal i popular.

Polítiques repressives (dècada moderada 1844-54).

Moderats catalans, defensa descentralització de l'estat, descontent uniformisme cultural i reivindicació particularisme català.

VISTA DE LA CIUDADELA ATACADA POR LA JAMANCIA.

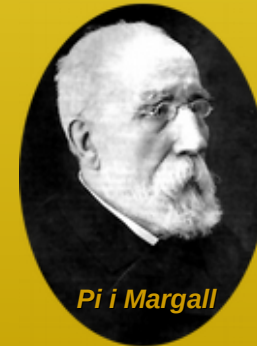
2. Federalisme.

1868, Partit Republicà Democràtic Federal. Implantació a CAT en ciutats, suport petita burgesia i proletariat industrial. Dirigent i teòric, Pi i Margall, defensa estat federal espanyol, pacte unió voluntària entre pobles o regions de la Península.

Federals catalans (Almirall i Clavé) impuls del **Pacte federal de Tortosa** (antics territoris Corona Aragó: CAT, BAL, AR, VAL). Estat federal espanyol, reconeixement antiga Corona d'Aragó i fonamentat sobre la sobirania popular.

Primera República i projecte de **Constitució de 1873**. Fracàs.

Etapa de la Restauració, proposta primer projecte Constitució Estat Català (1883).

Pi i Margall

INICIS CATALANISME POLÍTIC

3. Valentí Almirall i el Centre Català.

Almirall, dirigent principal federals a CAT, fundador del catalanisme polític. Ruptura 1881 i impuls acció política catalana al marge partits àmbit estatal. Fundació del **Centre Català** (1882), partit polític interclassista i programa reivindicatiu catalanista (llengua, dret civil, divisió comarcal, proteccionisme econòmic) i creació nuclis de propaganda catalanisme arreu del Principat.

Memorial de Greuges.

1885, Reunió a la Llotja de BCN, participació organitzacions econòmiques de la burgesia (Foment de la Producció nacional, Institut del Foment del Treball Nacional,...), institucions culturals (consistori Jocs Florals,...) i altres entitats catalanistes.

Primer manifest polític, redacció per donar projecció pública i presentat a Alfons XII. Denuncia centralisme, impuls regionalisme, proteccionisme i defensa dret civil català. Memorial, aproximació del moviment catalanista a la burgesia.

1886, publicació de **Lo Catalanisme**, bases ideològiques catalanisme progressista.

Fracàs projecte d'Almirall.

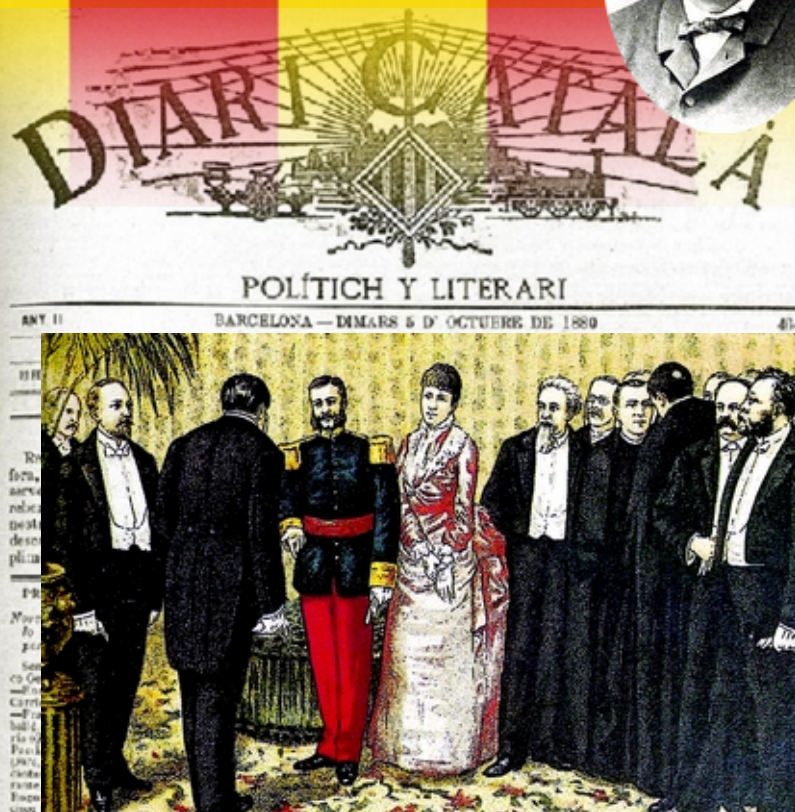
Proposta inviable i pèrdua de suports:

-**Catalanisme massa republicà** per atreure suports de la burgesia (partits més monàrquics).

-**Component social feble** que el republicanisme federal, base de suport popular.

Oposició d'Almirall a l'expo de 1888, aïllament i distanciament de la burgesia. Desaparició posterior del Centre Català i pèrdua d'influència d'Almirall.

Valentí Almirall

INICIS CATALANISME POLÍTIC

ARREL CONSERVADORA

La lliga de Catalunya.

Escissió Centre Català, aparició **Lliga de Catalunya** (1887). Caràcter més conservador i burgès (N. Verdaguer, Domènech i Muntaner; Puig i Cadafalch, Prat de la Riba, A. Guimerà).

Reivindicacions: oficialitat llengua catalana, dret civil català, proteccionisme, política exclusivament catalanista. Iniciativa, **Missatge a la reina regent** (1888), Maria Cristina, demanda d'autonomia per CAT. Campanya per la defensa del dret civil català, dintre de la reforma del Codi Civil de l'Estat. Aconseguit.

Catalanisme tradicionalista.

Part del Clero català posicionat amb el carlisme, posicions integristes i antiliberals. Reconeixement públic de la Santa Seu de Alfons XII, acostament liberalisme més conservador. **Vigatanisme** (Vic) moviment cultural intel·lectual de membres de l'església i apropament al catalanisme conservador. Premsa **Veu del Montserrat**, exigència de bisbes catalans.

Torras i Bages, defensa del catalanisme d'arrels cristianes (família, propietat i religió), contra plantejaments de canvi social i cristianització de la societat.

INICIS CATALANISME POLÍTIC

Unió Catalanista.

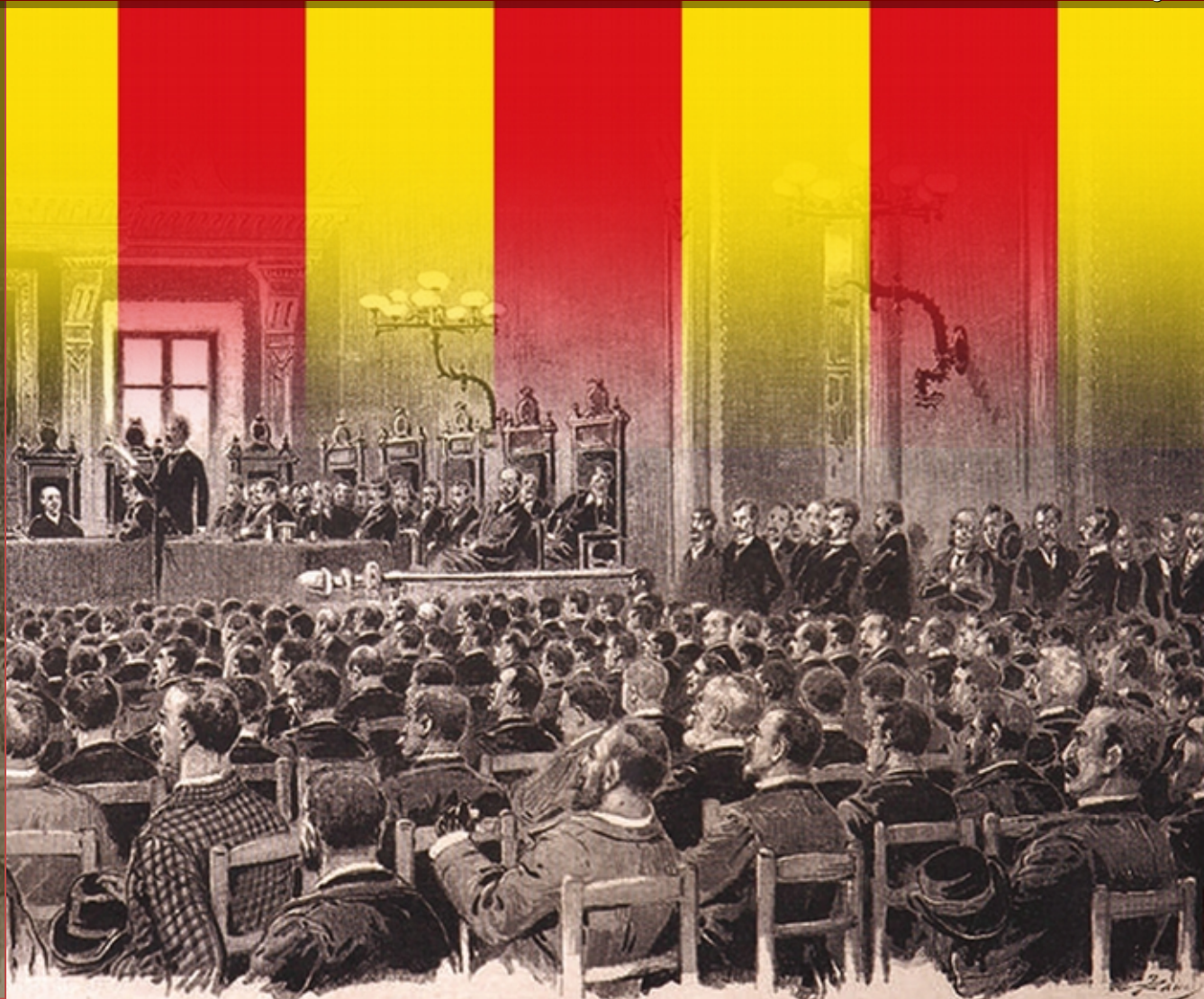
Proposta de coordinació mov. Catalanista comarcals i la Lliga de Catalunya, creació Unió Catalanista (1891). Objectiu de federació de entitats catalanes per un programa comú i difusió catalanisme. Suport de la Catalunya rural i mitjana i petita burgesia. Tesis objectiu d'autogovern per a CAT. Debat de la necessitat de constituir-se en grup polític i participar en les eleccions.

Bases de Manresa.

Assemblea de delegats a Manresa (1892) aprovació programa polític: Bases per a la Constitució Regional Catalana (bases de Manresa). **Recull dels principis del catalanisme polític.**

17 articles:

- poder regional sobre la plena sobirania a CAT.
- Competències de l'Estat limitades.
- Competències absolutes a CAT, en matèria legislativa educació, justícia, ordre públic, encunyació de moneda,...
- Oficialitat llengua catalana.
- Càrrecs públics a CAT exercits per catalans.
- Servei militar voluntari.
- Restabliment antigues institucions: audiència reial i corts (eleccions sufragi corporatiu).
- Vinculació CAT-ESP pacte institucions i Corona.

FORMACIÓ LLIGA REGIONALISTA

Impacte del 98 a CAT.

Desastre del 98, irrupció catalanisme vida política.

Nova generació intel·lectuals i activistes, nou programa polític i partit amb estratègia presentació a les eleccions per accedir a l'autonomia.

Crítica partits dinàstics. Corrupció electoral i reformes polítiques i socials.

Candidatura dels quatre presidents.

Creació partits:

Unió Regionalista (1899). Promotors burgesia industrial. Programa polític: referències regionalistes i demanda autonomia política i administrativa per CAT.

Centre Nacional Català (1901). format per polítics (Prat de la Riba, Cambó, Carner, Duran i Ventosa,...). Intervenció catalanisme polític per via electoral.

UR+CNC= Candidatura unitària. 1901. Confluència d'interessos dels dos grups. UR, base social burgesia, sense dirigents ni projecte polític. CNC, programa polític possibilista i dirigents experts, però sense suports socials. Iniciativa: **"candidatura dels 4 presidents"** (A. Rusiñol, dr. Robert, Domènech i Montaner, S. Torres). Van sortir escollits.

Fundació Lliga regionalista.

L'èxit de les eleccions, fusió nou partit. La Lliga regionalista.

Consolidació catalanisme. Diari **La Veu de Catalunya**. Primer cop que les candidatures no dinàstiques guanyen a l'ajuntament de BCN (Lliga 11, republicans 11, dinàstics 4).

Joc polític a CAT, hegemonia entre republicans i catalanistes. Opcions polítiques majoritàries.

La Lliga, primer gran partit catalanista amb presència electoral i ampla base social. Defensa autonomia catalana.

NACIONALISMES I REGIONALISMES ESTAT ESPANYOL.

Blas Infante

ANDALUSISME

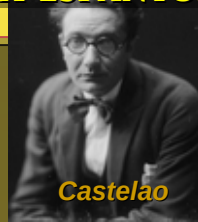
Impulsor **Blas Infante**. Ideari en *El ideal Andaluz*. Primera **Asamblea Regionalista de Ronda** (1918), bases del particularisme andalús i proposta d'autonomia. II República, moviment andalusista, elaboració primer projecte d'**estatut andalús**, redactat per una assemblea de municipis sevillans. Iniciativa amb escàs suport popular i fins a la fi del franquisme no va arrelar popularment la defensa de l'autonomia andalusa.

ALTRES REGIONALISMES... VALENCIANISME.

Moviment cultural a València. 1/3 s. XX. **La renaixença**. Reivindicació cultura i llengua pròpia. (Llorente i Llombart). Valencian. polític, creació **València Nova** (1904).

ARAGONESISME.

2m. sXIX, impuls de la burgesia, recuperació patrimoni cultural aragonès, orígens i institucions del Regne. **Regeneracionisme** de Joaquín Costa, drets socials del món pagès aragonès.

Castelao

GALLEGUISME

Societat gallega, predominança món rural. Classes dominants tradicionals vella noblesa territorial i l'Església. Aparició del galleguisme: reivindicació de la llengua i tradicions pròpies. Minoritària i tardana. Identitat gallega arrelada societat pagesa. Poca penetració en les classes mitjanes. Identificació endarreriment cultural la defensa de la llengua i les tradicions, identificat amb la pagesia tradicional. m.s.XIX, **O Rexurdimento**, redescobriments literari de la llengua, història i tradicions gallegues, caràcter culturalista i apolític.

Rosalía de Castro.

Primeres denúncies de la subordinació política de Galícia, endarreriment econòmic i emigració.

Grups minoritaris i cultes. Finals s XIX, galleguisme, caràcter polític. Aparició primer premsa i projectes galleguistes.

Inicis s. XX, nova generació galleguistes. Plantejaments polítics i influència social més gran. Dirigents: **Risco** i sobretot **Castelao**.

Sabino Arana

EL NACIONALISME BASC

Inici, derrota carlisme i pèrdua dels furs 1876, i procés d'industrialització de Biscaia amb la aparició de la burgesia i creixement industrial > forta immigració de la resta de l'estat, considerada una amenaça per la identitat basca pels sectors més tradicionalistes. Aparició moviment cultural (moviment dels èuscars), defensa llengua, tradicions i cultura basca. Component religiós i defensa societat tradicional.

Nacionalisme basc, fundador **Sabino Arana**, defensor raça basca, furs i religió.

Societat Euzkalerria 1894, germen del **PNB (partit Nacionalista Basc)**. Progressió del PNB, creixement electoral i conversió cap a un partit autonomista (reintegració dels furs dins marc Estat Espanyol).